

Steunpunt Jeugd vzw
Arenbergstraat 1D | 1000 Brussel
T 02 551 13 50 | F 02 551 13 85
info@steunpuntjeugd.be | www.steunpuntjeugd.be

Persdossier

Is spelen in openbare ruimte verboden of toegelaten?

**Hoe zit dat nu precies: mogen kinderen eigenlijk spelen in de openbare ruimte?
Goe Gespeeld! zet de wetgeving en feiten op een rijtje.**

De openbare of publieke ruimte - straten, parken, pleinen, stoepen, bermen, grachten... - is er voor iedereen. Dus ook voor kinderen en jongeren. Toch verdwijnen spelende kinderen meer en meer uit het straatbeeld. Kinderen en jongeren worden verbannen naar de speciaal voor hen ingerichte speel- en jeugdterreinen. En zelfs op de voor spelen bedoelde terreinen wordt steeds minder lawaai - lees spel - geduld.

Hoe zit dat nu precies: mogen kinderen eigenlijk spelen in de openbare ruimte?
Goe Gespeeld! zet de feiten op een rijtje, maar roept tegelijkertijd kinderen en jongeren op om zelf speelruimte te claimen. Wees creatief, eis je ruimte op, gebruik je gezond verstand en heb respect. Maar bovenal: speel!

1 Spelen op de openbare weg

Een stadskind in Nederland heeft gemiddeld vier vierkante meter buiten(speel)ruimte, een auto tien (wegen en parkeerplaatsen). Sinds de jaren tachtig trokken steeds meer gezinnen naar woningen binnen de ring van grote steden. De beschikbare speelruimte in de binnenstad groeide niet mee met het aantal kinderen. De stoepen werden smaller en de openbare ruimte voller. (uit NRC 10 maart 2011)

Nederlands onderzoek geeft aan dat een derde van de stadskinderen van 4 tot 12 jaar vrijwel nooit buiten speelt. Kinderen van nu hebben eenvoudigweg minder bewegingsvrijheid, omdat vrije speelruimte in Nederland niet meer vanzelfsprekend is. Het bebouwde oppervlak is de laatste 25 jaar verdubbeld, het aantal auto's (en daarmee de verkeersonveiligheid) is sterk toegenomen en het aantal vierkante meters speelruimte per kind is daarmee steeds verder afgenomen; Jeugdarts Rensen van de GG&GD in Utrecht stelde in 1998: "In grotere steden is er per kind slechts 4 vierkante meter beschikbaar om te spelen. Een geparkeerde auto heeft ongeveer 10 vierkante meter nodig. Dit geeft aardig weer hoeveel bewegingsruimte onze kinderen krijgen." (bron o.a. onderzoek 'Kinderen voorrang' 1993 en 1998, Van der Spek en Noyon)

Ook in Vlaanderen zijn buitenspelende kinderen de laatste decennia een stuk zeldzamer geworden (onderzoek Buitenspelen van Universiteit Leuven en Kind en Samenleving, 2008). Het aantal kinderen dat op straat speelt nam in alle geobserveerde wijken af. De gemiddelde speelindex in 2008 is gehalveerd ten opzichte van 1983. De speelindex geeft het aantal buitenspelende kinderen aan in vergelijking met de demografische gegevens (het aantal kinderen dat in die wijk woont).

1.1 In principe mogen kinderen NIET op de openbare weg spelen

Wegcode 42.1

De voetgangers moeten de trottoirs, de delen van de openbare weg voor hen voorbehouden door het verkeersbord D9 of D10, of de begaanbare verhoogde bermen volgen en, zo er geen zijn, de begaanbare gelijkgrondse bermen. Indien het een openbare weg betreft zonder trottoirs of bermen, dan mogen kinderen wel op de rijbaan.

Wegcode 42.2.2

Zijn er geen begaanbare trottoirs of bermen, dan mogen de voetgangers de andere gedeelten van de openbare weg volgen.

1° Wanneer de voetgangers de rijbaan volgen, moeten zij zich zo dicht mogelijk bij de rand van de rijbaan houden en behoudens bijzondere omstandigheden links in de door hen gevolgde richting gaan. De personen die een fiets of een tweewielige bromfiets aan de hand leiden, moeten evenwel rechts in de door hen gevolgde richting gaan.

De wet spreekt hier wel over 'volgen' en niet over 'spelen'.

1.2 Spelen is specifiek WEL toegestaan op volgende wegen

Woonerven

Wegcode 22bis

1° Binnen de woonerven en de erven mogen de voetgangers de ganse breedte van de openbare weg gebruiken; spelen zijn er eveneens toegelaten.

Speelstraten

Wegcode 22septies1

In de speelstraten is de ganse breedte van de openbare weg voorbehouden voor het spelen, in hoofdzaak door kinderen.

Wegcode 2.36

"Speelstraat": een openbare weg waar tijdelijk en tijdens bepaalde uren aan de toegangen een hek geplaatst is met het verkeersbord C3 voorzien van een onderbord met daarop de vermelding 'speelstraat'.

Wegen voorbehouden voor voetgangers

Wegcode 22quinquies2

De gebruikers van deze wegen mogen elkaar niet in gevaar brengen en niet hinderen. Zij moeten dubbel voorzichtig zijn ten aanzien van kinderen en ze mogen het verkeer niet nodeloos belemmeren. Het spelen is toegestaan.

Voetgangerszones

Wegcode 22sexies2

In die zones mogen de voetgangers de volledige breedte van de openbare weg volgen Het spelen is toegelaten.

Bron: <http://wegcode.be>

2 Spelen op pleinen en 'openbaar domein'

Mag je spelen en jeugdactiviteiten organiseren op 'openbaar domein' van de gemeente / stad?

In Stad Gent zit het bijvoorbeeld zo:

- Spelen op openbaar domein kan, op voorwaarde dat je geen hinder of overlast veroorzaakt.
- Er is geen vergunningsplicht voor georganiseerd spelen in openbaar domein. Als je inschat dat hinder of overlast wel reëel is (bijvoorbeeld grote groepen, drukke plaatsen...) dan stel je best de politie op de hoogte. Wanneer er dan toch klachten over hinder zouden komen, dan kan de politie meteen al enige duidelijkheid geven, en kan de jeugdgroep eventuele klagers meteen meegeven dat de politie op de hoogte is en dat het over een jeugdspel gaat dat tot x uur zal duren. Volgens de letter van het politiereglement van Gent is eigenlijk de goedkeuring van de burgemeester vereist voor alle bijeenkomsten in open lucht, maar in praktijk werd in Gent afgesproken om dit niet toe te passen voor kleinschalige activiteiten van jeugdorganisaties (zonder inname van ruimte door materiaal en zonder overlast). Politie Gent heeft de klok rond een telefoonnummer beschikbaar voor het aankondigen van activiteiten.
- Er is wel een vergunningsplicht voor 'fysische inname van openbare ruimte' met materiaal. Voor georganiseerde spelen op openbaar domein moet je dus wel toestemming vragen wanneer je een deel van de ruimte afbakent (nadar hekken...) of wanneer je voertuigen, podium, container, voetbalkooi... wil plaatsen op straat, parkeerplaatsen, pleinen... Vergunningen hiervoor moeten jeugdverenigingen bij de Gentse Dienst Feestelijkheden aanvragen.

3 Spelen in openbare groengebieden

3.1 Vlaamse bossen en natuurgebieden zijn voor voetgangers toegankelijk op de opgestelde paden

BVR betreffende de toegankelijkheid van bossen en natuurreservaten (5 december 2008):

BVR H3 Art 5 § 1 Een toegankelijkheidsregeling wordt opgemaakt voor de bossen en de natuurreservaten...

- §2 De toegankelijkheidsregeling regelt voor voetgangers de toegankelijkheid op de wegen. De toegankelijkheidsregeling kan voor fietsers, ruiters, bestuurders van gespannen de toegankelijkheid op de wegen toestaan en de toegankelijkheid ervan regelen. De toegankelijkheidsregeling kan voor vissers, zwemmers, schaatsers, duikers, kajakkers, zeilers, roeiers en surfers de toegankelijkheid toestaan op de stilstaande wateren en den niet-gecatalogeerde waterlopen en hun oevers en de toegankelijkheid regelen.
- §3 De toegankelijkheidsregeling kan voor voetgangers de toegankelijkheid buiten de wegen toestaan. Daartoe bakent de toegankelijkheidsregeling één of meer van de volgende zones af: speelzone, hondenzone, bivakzone en vrij toegankelijke zone. Het regelt ook de toegankelijkheid van die zones.
- Kinderen jonger dan 9 jaar mogen met de fiets op deze paden (worden beschouwd als voetgangers).

3.2 Spelen is binnen bossen en natuurreservaten expliciet toegestaan in de aangeduide speelzones

BVR H1 Art1 14° speelzone: zone die bestemd is voor spel door jongeren onder de achttien jaar en hun begeleiders of door het jeugdwerk zoals omschreven in artikel 2 van het decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid.

BVR H1 Art1 16°

Vrij toegankelijke zone: zone die vrij toegankelijk is voor voetgangers zoals een ligweide, een picknickweide en struinnatuur.

BVR H1 Art1 15°

Hondenzone: zone die bestemd is voor niet-aangelijnde honden en hun begeleiders

BVR H1 Art1 13°

Bivakzone: de ruimte tot tien meter rondom een daartoe bestemde paal waar recreatief gebivakkeerd kan worden

3.3 Parken

Parken zijn in regel toegankelijk voor voetgangers, tussen zonsopgang en zonsondergang. Wordt hiervan afgeweken dan moet dit worden opgenomen in het parkreglement. Een principe van harmonisch park- en groenbeheer is "graslanden zijn betreedbaar, beplante gedeelten zijn niet betreedbaar". In de brochure Harmonisch Park- en Groenbeheer wordt vermeld dat graslanden betreedbaar en bespeelbaar zijn, met uitzondering van de afgebakende zones. Beplante gedeelten zijn niet betreedbaar, uitgezonderd de afgebakende zones waar wel betreding is toegestaan.

3.4 Vijvers en water

In vijvers en vennen in natuureservaten en bossen mag je niet zwemmen, tenzij er duidelijk wordt vermeld (op een bordje bij de vijver en/of in het toegankelijkheidsreglement aan de ingang van het gebied) dat zwemmen wel is toegelaten.

In recreatieparken, kanalen, plassen en vaarten wordt zwemmen heel vaak verboden om diverse redenen zoals een slechte waterkwaliteit, gevaarlijk diep of gevaarlijke stromingen. Bij erg heet weer wordt overal 'illegaal' gezwommen. In de hittegolf begin juli 2010 informeerde onder meer de politie van Brasschaat zwemmers met borden en verhoogd toezicht aan de E10-plas. Wie gevat werd kon zich verwachten aan een boete of een gemeenschapsopdracht.

Vallen vloten bouwen, trekponten knutselen of te land ter zee en in de lucht spelen, ook onder zo'n zwemverbod? (Tip!)

4 Politieverordeningen en gemeentelijke reglementen

In politieverordeningen en gemeentelijke reglementen vinden we allerlei regels met betrekking tot spelen op openbare pleinen, in parken en openbaar groen, op speelterreinen en de openbare weg. Al dan niet gekoppeld aan mogelijke Gemeentelijke Administratieve Sancties.

In het bijzonder in de zogenaamde studentensteden, vinden we reglementen voor openbare orde.

- Bijvoorbeeld politieverordening op de openbare rust en veiligheid (gemeenteraad Gent 19 januari 1998 met wijzigingen 21 maart 2005 en 26 september 2005) stelt in Titel II artikels 2 en 3 dat een bijeenkomst in open lucht slechts kan plaatsvinden na een voorafgaandelijke toelating van de burgemeester. Deze moet schriftelijk minstens een maand op voorhand worden aangevraagd.
- Bijvoorbeeld de code van gemeentelijke politiereglementen van de stad Antwerpen stelt in Afdeling 1 Artikel 82 dat spelen die, rekening houdend met de plaatstoestand en de aard van het spel, verkeershinderlijk zijn of een gevaar betekenen voor het verkeer en/of de weggebruikers, verboden zijn. Om watersporten te beoefenen in ontspanningsgebieden (voor het publiek toegankelijke gebieden die zijn ingericht met de bestemming spelen en/of recreatie en/of ontspanning en/of rust) moet een aanvraag worden ingediend bij de burgemeester (via uw districtshuis). Het college van burgemeester en schepenen kan voor de bovenlokale ontspanningsgebieden openingsuren vaststellen. Het bureau van de districtsraad kan voor de lokale ontspanningsgebieden openingsuren vaststellen. Buiten deze uren is het verboden de ontspanningsgebieden te betreden. Ontspanningsgebieden zijn onder meer pleinen, parken, forten, bossen, speelterreinen, speelpleinen, speelweiden, enz.
- Bijvoorbeeld het gecoördineerd politiereglement van Leuven (27 juni 2005) stelt in hoofdstuk 1.3 (openbare overlast) in artikel 8 dat het verboden is om aan bomen en struiken op het openbaar domein te schudden of erin te klimmen. Artikel 9 stelt dat het verboden is om in openbare fonteinen volledig of gedeeltelijk te baden.